

TEMA N°20: (específic) Organització de grups i tasques. La planificació d'activitats d'ensenyament i aprenentatge en l'àrea d'Educació Física: models de sessió

1. Resum

- Organització de grups
- Materials
- Temps de la sessió
- Aproximació a la sessió
- Adequacions en l'àrea d'E.F.

2. Organització de grups

2.1. Perquè l'organització de grups

- Obtenir millor participació dels individus.
- Millorar la interrelació entre els membres
- Millora del tractament individualitzat.
- Optimitzar el temps.
- Millora de l'aprofitament de l'espai possibilitant el treball per zones.
- Millora de l'aprofitament del material disponible.
- Millora de l'eficàcia docent en poder comunicar, controlar i avaluar millor.

2.2. Grups homogenis, heterogenis i altres

Els grups bàsicament poden ser homogenis i heterogenis, però també hi ha altres criteris per formar-los.

La formació de grups homogenis sol ser afavoridora de la individualització, però per contrapartida té la necessària classificació d'alumnes en grups de major o menor dotació. Això té cert component discriminador.

En qualsevol cas la decisió entre homogeni i heterogeni ha d'estar regida per un criteri. Fora interessant tenir en compte els objectius escollits.

Altres criteris de formació de grups podrien ser: per criteris funcionals (material, tasca o activitat) i fins i tot per criteris emocionals o d'atzar.

2.3. Formes de fer les agrupacions

2.3.1. Per número d'alumnes

- Grup-classe: Tots treballen a la vegada. Acció individual. L'espai no ha d'estar prescrit, sinó ja seria una formació per espais.
- Grups: dirigits aïlladament. Pot haver espais prescrits o no.
- Companys (2 o 3): interessant per a la realització de determinades tasques.
- Individual: pot arribar a ser "programada" si es dóna durant de molt temps sense contacte amb ningú.

2.3.2. Com escollir els grups

- El MEF escull: limita el procés de socialització. Pot ser adient per alumnes amb dificultat d'integració social o petits. També pot valer per a treballs en un temps curt.
- El MEF i la classe escullen: No sol funcionar perquè els alumnes s'inhibeixen. També mostra desconfiança per part del mestre.
- Alumnes escullen: Poden escollir a iguals o desiguals.

2.3.3. Criteris per a la formació de grups

- Atzar: segons la dinàmica del propi joc, la llista de classe, ...
- Emocional: Sol ser per criteri d'amistat, encara que els més grans ja tenen altres estratègies d'elecció.
- Funcionals: homogenis o heterogenis depenent d'edat, talla, pes, força, actitud, aptitud. Aquests grups poden ser estables o espontanis.

2.3.4. Grups segons l'activitat

- Lliure: el mestre controla, l'activitat, el material i la duració.
- Paral·lela: els grups treballen amb el mateix material fent feines iguals o similars.
- Alternada: diferent material i diferents treballs
- Circuit: diferents estacions i el grup va canviant d'una a altra.
- Competició: grups treballant tenint en compte els resultats.

2.3.5. Duració dels grups

- Permanents o estables: amb diferents possibilitats de durada (activitat, sessió, trimestre, curs, ...).
- Espontani o variable: típic de sessió.

2.3.6. Formació en l'espai disponible

- Posició prescrita: el MEF decideix i estableix formacions definides (files, cercles,...). Més control i aprofitament de l'espai, però poca responsabilitat i creativitat.
- Posició lliure: els límits venen per l'espai, el material, el nombre d'alumnes i la pròpia tasca. Pot ser dinàmic i motivant, però té pitjor control i amb petits és difícil.

3. Material

3.1. Importància

- Facilita la consecució d'objectius. En les manipulacions són imprescindibles.
- Motivadors: mantenen l'interès i l'atenció.
- Facilitadors de l'organització: serveixen per distribuir l'espai i formar grups.
- Ajuda a la socialització: demanen col·laboració i ajuda de mestre i companys.

3.2. Utilització

- Elecció: ha d'ajustar-se a la consecució d'objectius. Per motivador que sigui no s'ha de presentar si no permet la consecució dels objectius plantejats.
- Organització: s'ha de tenir sempre preparat, més quan aquest sigui de complexa utilització, transport o montatge. Els alumnes han de participar en la seva recollida i ús.

3.3. Condicions

- El material ha de ser segur i proporcionar seguretat a les activitats. La seva col·locació ha de ser intel·ligent i evitar interferències entre alumnes.

4. Temps de sessió

S'ha de tenir en compte el total disponible per curs, trimestre, setmana i sessió.

La sessió sol ser molt curta i per aquest motiu no es treballen hàbits d'equipar-se, dutxar-se. És segur que les avantatges d'aquests hàbits és inqüestionable, a les primeres edats són tan importants com les adquisicions motores i més tard són necessàries perquè la tasca motora demana una higiene i hidratació.

Sigui quina sigui la realitat i les possibilitats que puguem dur a terme la bona organització i l'optimització del temps sempre jugarà a favor de la consecució dels objectius. Els aspectes que podem corregir i millorar són:

- Ajustar la quantitat d'informació que donem
- Ajustar la quantitat de correccions tècniques
- Millora de la utilització de material
- Control de la classe (interrupcions, avisos)
- Ajustar les avaluacions

Sovint la impaciència, el perfeccionament i el protagonisme del MEF provoquen excessives intervencions durant la sessió.

5. Aproximació a la sessió

5.1. Concepte de sessió

Més enllà de diferents terminologies (classe, lliçó) el terme sessió s'ha d'entendre com a una **“unitat bàsica i operativa del procés d'instrucció”**.

Unitat bàsica que forma part d'altres unitats, el conjunt de les quals constitueixen una unitat didàctica. Aquesta U.D. també és un fragment del programa de curs-cicle-etapa.

Tota la programació de l'assignatura no deixaria de ser part del PCC que hauria d'estar en consonància amb el DCB.

Operativa perquè en ella (la sessió) es realitzen a la pràctica aquelles accions que pretenen modificar els comportaments dels alumnes.

Del procés d'instrucció ja que la sessió és l'acció última de tota una sèrie de tasques i interaccions (requisits previs, programació d'objectius, continguts, tasques,...) que culminen en unes accions concretes.

5.2. Parts de la sessió

A la majoria de models de sessió es divideix aquesta en 3 parts:

- Part inicial o introducció: es tracta d'un escalfament motivador per a l'acció que segueix.
- Part principal: on s'apliquen les tasques que desenvolupen els objectius proposats.
- Part final: també anomenada tornada a la calma. Es pretén tornar gradualment al nivell inicial d'activació física i psíquica. Pot recollir les reflexions oportunes que la sessió hagi generat.

6. Models de sessió

MODEL 1		MODEL 2		MODEL 3	
FASE	ACCIONS	FASE	ACCIONS	FASE	ACCIONS
Informació	Informar dels continguts de la sessió i altres aspectes	Inici	Informació de continguts i altres aspectes	Inici	Presentació global de la sessió
Escalfament	Predisposició física per a l'organisme		Accions de predisposició física posterior		Presentació de situacions motrius concretes
Objectius	Activitats que desenvolupen els objectius	Desenvolupament	Activitats que desenvolupen els objectius	Observació/Acció	Conduir i reconduir el procés E-A depenent del que va succeint i observant a la sessió
T a la calma	Tornada a l'estat normal físic, psíquic i emocional	Síntesi	Tornada a l'estat inicial	Final	Finalitzar en aspectes fisiològics, psicològics i emocional
Anàlisi	Valoració de la sessió		Canvi impressions		
			Desenvolupar continguts normatius i de conducta		